

*Пасішник Д. С., студент гр. Тб-51
Науковий керівник – Логвин М. М., к. геогр. н., доцент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Подорожі за здоров'ям належать до найбільш ранніх форм туризму. Археологічні дані та письмові історичні документи сирійської, месопотамської, єгипетської, китайської та грецької культур свідчать про поїздки до святинь, гарячих джерел, купалень у місцевості з більш сприятливим кліматом, з метою фізичного та духовного оздоровлення. Ще давні цивілізації 5–3 тис. років до нашої ери практикували ряд видів терапій, які присутні в сучасних SPA (аюрведа, китайська медицина, тайський масаж).

На сьогоднішній день лікувально-оздоровчий туризм займає одне з провідних місць у туристичній галузі. Напрямки SPA та Wellness туризму з одного боку слугують місцями лікування хворих людей, а з іншого – їх часто відвідують здорові люди, прагнучи відпочинку, а не лікування. На сьогоднішній день Європа є одним з центрів лікувально-оздоровчого туризму у світі, де інтенсивний розвиток курортів почався ще з XVIII ст. Особливих здобутків в цьому напрямку досягли Угорщина, Польща, Словаччина, Чехія. Природне середовище, ресурси, належна підтримка з боку держави, розвиток курортної інфраструктури, використання сучасних підходів до лікування, залучення іноземних інвестицій, активне просування національного туристичного продукту відіграють значну роль в зростанні популярності всесвітньо відомих курортів для сотень тисяч туристів з усього світу. Лікувально-оздоровчий туризм є одним із пріоритетних напрямків розвитку як іноземного, так і внутрішнього туризму в Україні. Цьому сприяють потенційні та наявні в Україні лікувальні ресурси та природні умови, що дуже схожі до європейських країн-лідерів лікувально-оздоровчого туризму [3]. Процес становлення та розвитку лікувально-оздоровчого туризму в

Україні йшов паралельно з європейським. Він був послідовним, хоча й не рівномірним за часом. Історія становлення та розвитку рекреації лікувально-оздоровчого туризму в Україні свідчить про те, що в цій сфері нагромаджено величезний досвід функціонування, а сучасна незалежна Україна отримала велику матеріальну і наукову спадщину в галузі лікувального туризму, і це має стати вагомим чинником оздоровлення нації, бути стратегічним і економічним ресурсом України на міжнародному ринку.

За останні десятиліття лікувально-оздоровчий туризм зазнає суттєвих змін. Традиційні курорти перетворюються на поліфункціональні оздоровчі центри, які розраховані на широке коло споживачів. У світі зростає кількість людей, які потребують відновлювальних антистресових програм і хочуть підтримувати гарну фізичну форму. Сучасна курортологія – це, насамперед, фізична реабілітація за допомогою кінезотерапії – «лікування рухом». Останніми роками на курортах України відроджуються традиційні теренкури, чудові паркові зони, гірські маршрути, стежки ближнього і дальнього лікувального туризму та інші способи, що в світовій курортній практиці позначаються терміном *recreation facility* (оздоровчі послуги). Лікувальна дія ландшафтотерапії обумовлена безперервним чередуванням садів і лісів, полів тощо, що сприяє постійній зміні вражень, поліпшує настрій і діяльність всього організму. Прекрасний ландшафт і повітря різноманітної української природи, в поєднанні з ходьбою, справляють потужний оздоровчий ефект. Проте, будь-який вид туризму є складовою цілого туристичного комплексу, який розвивається, виходячи з туристичної привабливості та конкурентоспроможності країни, а також її рейтингу на світовому туристичному ринку.

У 2015 р. найвищий бал та місце у рейтингу серед досліджуваних країн отримала Чехія (37), Угорщина – 41, Польща – 47 і Словаччина – 61 для ведення бізнесу. Україна до даного рейтингу у 2015 р. не потрапила. Це пояснюється основною умовою ведення туристичної діяльності – безпекою, а на даний момент у нашій країні існує високий ризик, обумовлений

політичною, економічною та військовою нестабільністю. За 2016–2017 рр. ВЕФ представив звіт та рейтинг всесвітньої економічної конкурентоспроможності, який оцінював економічні можливості 138 країн для ведення бізнесу. За цим рейтингом Україна посіла 85 місце. Найбільш проблематичними факторами для ведення бізнесу у нашій країні назвали корупцію, політичну нестабільність, інфляцію, неефективну урядову бюрократію та доступ до фінансування. У той же час Чехія зайняла 31 сходинку, Польща – 36, Словаччина – 65, Угорщина – 69 [2].

Виходячи з цього, зважаючи на досвід європейських країн та наявність реальних потужностей для розвитку лікувально-оздоровчої інфраструктури в Україні з'являється досить логічний челендж для формування сучасного, потужного туристичного продукту, що стане каталізатором для розвитку внутрішнього та іноземного лікувально-оздоровчого туризму і пропаганди комплексного підходу до оздоровлення всього організму та забезпечення здорового способу життя суспільства. Нажаль, на сьогоднішній день основною перешкодою для ведення будь-якого виду туристичної діяльності, у тому числі і лікувально-оздоровчого туризму, – є безпека перебування туристів на території країни, корупція, політична нестабільність, проблеми з веденням бізнесу та інвестиційною діяльністю.

Список використаних інформаційних джерел

1. Парфіненко А. Ю. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні. (У порівнянні з країнами Центральної Європи) / А. Ю. Парфіненко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2018. – Вип. 7. – С. 130–134.
2. The Global Competitiveness Report 2016–2017 / World Economic Forum. – Geneva, Switzerland 2016. – 383 p.
3. Логвин М. М. Лікування і відпочинок на Полтавщині: реалії сучасності / М. М. Логвин // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності: міжнародна науково-практична конференція, 26–27 листопада 2020 р. : [матеріали конференції]. – Львів : ЛДУФК, 2020. – С. 246–249.